

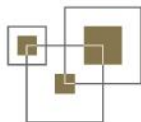
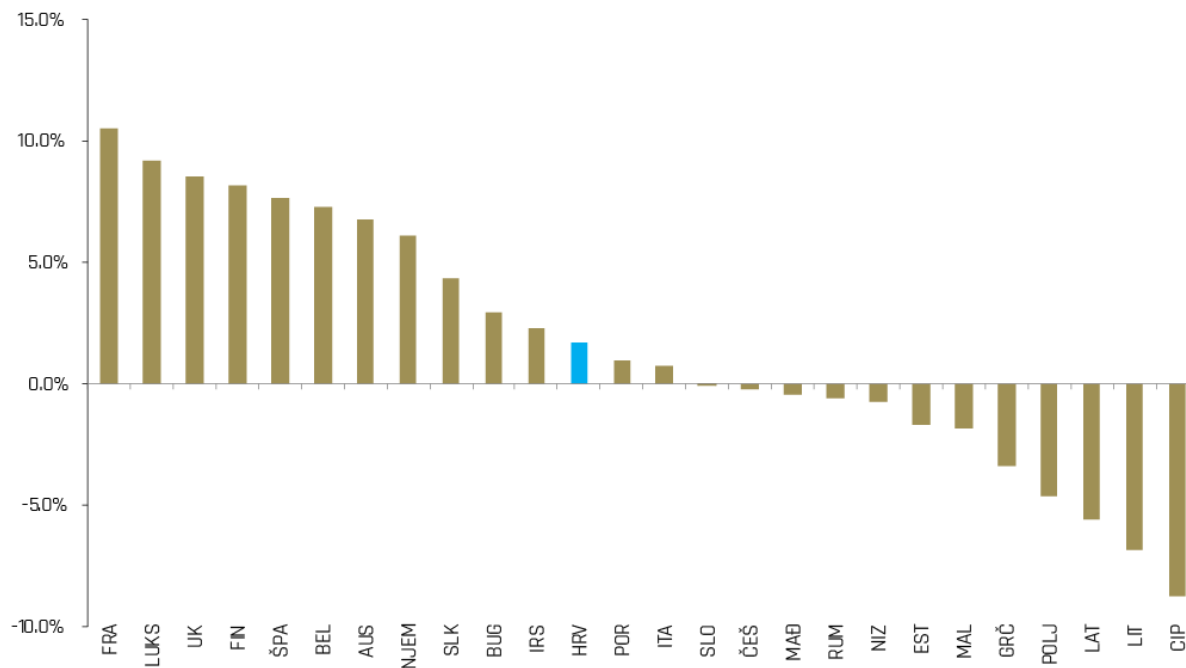
HRVATSKA UDRUGA BANAKA
CROATIAN BANKING ASSOCIATION

Kreditiranje poduzeća i uloga garancijskih shema u krizi COVID-19

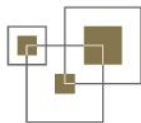
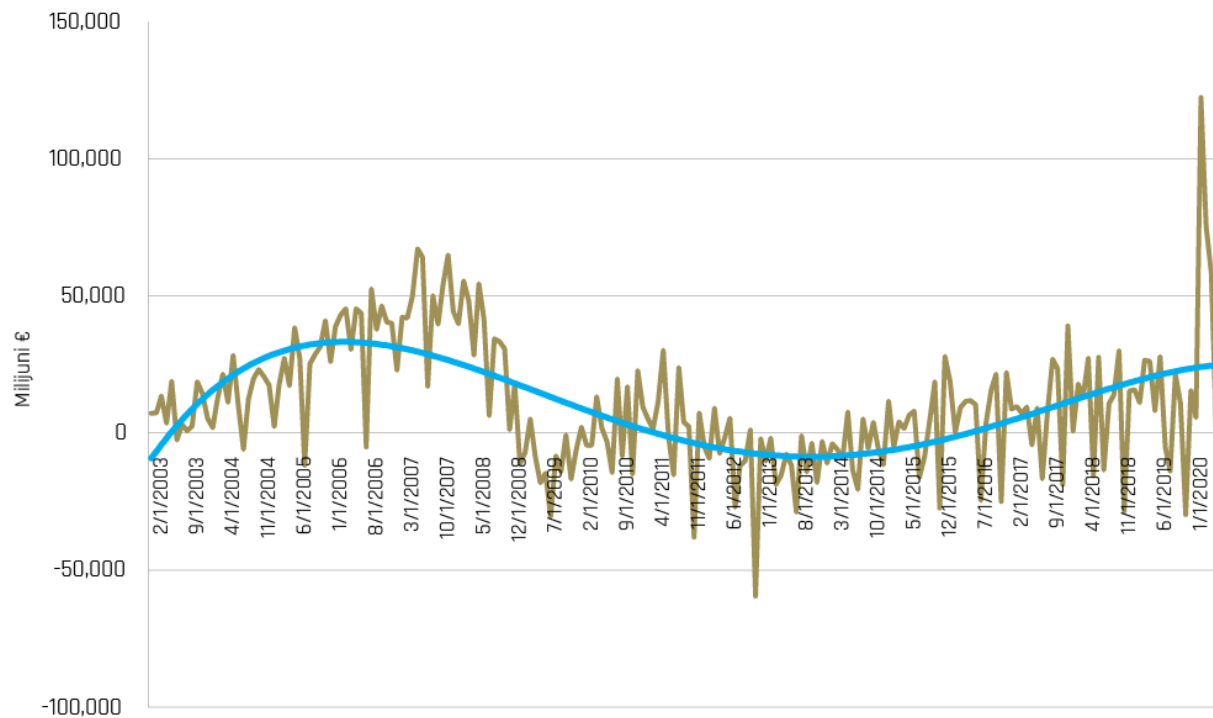
HUB Analiza 72

Velimir Šonje, Arhivanalitika

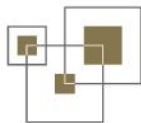
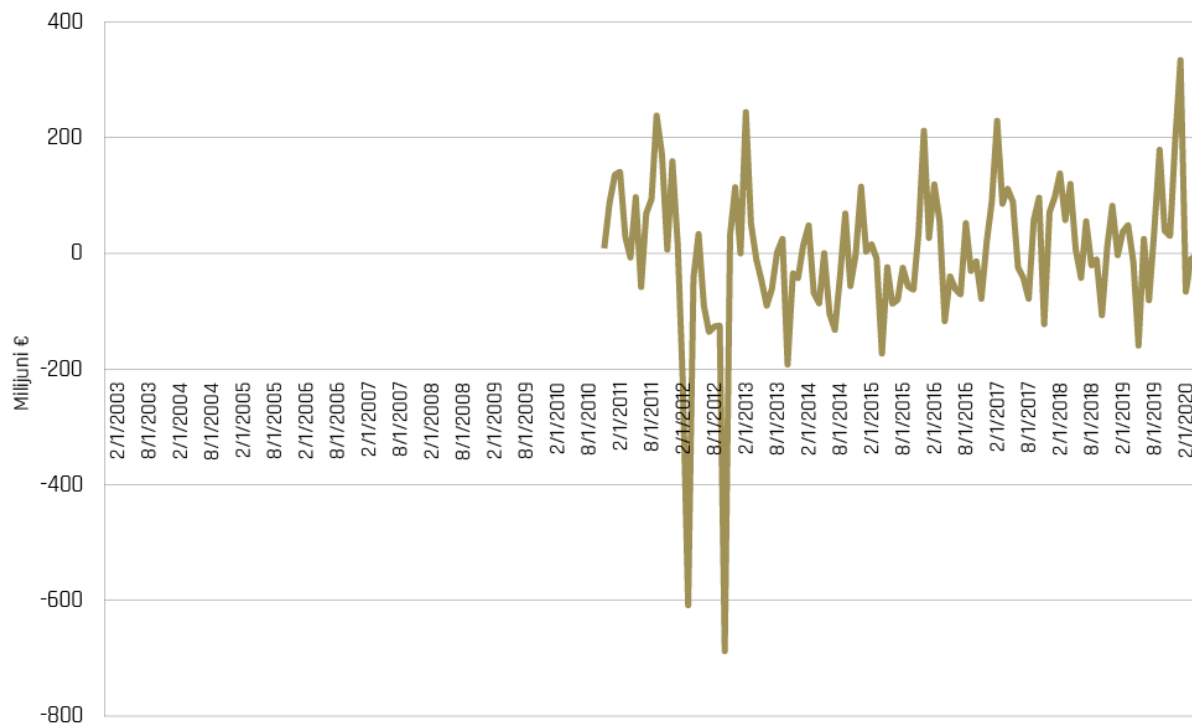
Stopa rasta kredita poduzećima VI 2020 / VI 2019

Neto kreditne transakcije kreditne institucije – poduzeća (europodručje)

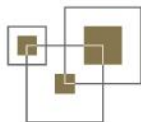
Neto kreditne transakcije kreditne institucije – poduzeća (Hrvatska)

€ mln	3-7/3-7	3-5/3-5	6-7/6-7
AUS	1,135	2,142	-1,007
BEL	-6,257	2,212	-8,469
CIP	534	-158	692
ČEŠ	-598	161	-759
NJEM	14,052	22,547	-8,495
EST	5	-15	20
ŠPA	42,459	47,085	-4,626
FIN	2,606	3,561	-955
FRA	82,821	69,406	13,415
GRČ	3,284	2,445	839
HRV	339	175	164
MAB	-1,479	-415	-1,064
IRS	239	1,325	-1,086
ITA	50,232	31,986	18,246
LUKS	1,980	5,944	-3,964
LAT	46	12	34
MAL	-3	-83	80
NIZ	-188	-5,074	4,886
POL	-4,246	-1,008	-3,238
POR	4,635	3,004	1,631
RUM	-495	-701	206
ŠVE	5,278	5,057	221
SLO	-278	59	-337
SLK	375	145	230
EUROPODRUČJE	184,065	192,436	-8,371

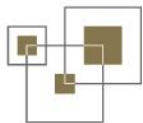
Neto kreditne transakcije u razdobljima po mjesecima 2020. u odnosu na iste mjesece 2019.: kolika je bila uloga mjera za likvidnost i kreditnih garancijskih shema? (% BDP '19)

	Fiskalni impuls	Odgode	Mjere za likvidnost / garancije
Belgija	1.4%	4.8%	21.9%
Danska	5.5%	7.2%	4.1%
Francuska	4.4%	8.7%	14.2%
Njemačka	8.3%	7.3%	24.3%
Grčka	3.1%	1.2%	2.1%
Mađarska	0.4%	8.3%	0.0%
Italija	3.4%	13.2%	32.1%
Nizozemska	3.7%	7.9%	3.4%
Portugal	2.5%	11.1%	5.5%
Španjolska	3.7%	0.8%	9.2%
UK	8.0%	2.3%	15.4%
SAD	9.1%	2.6%	2.6%
Izvor: Anderson i dr. (2020)			

Mjesto garancijskih shema u odgovoru na krizu COVID-19: bez presedana

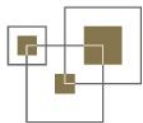
- “Najjači odgovor”
- € 1800 mlrd na razini EU
 - 3,5 puta više nego u SAD-u
 - EIB/EIF 200 mlrd (travanjski paket na bazi EGF-a od 25 mlrd)
 - dominacija nacionalnih shema

Najzanimljiviji modeli u odgovoru na krizu COVID-19 u EU

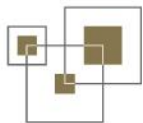
(Najzanimljiviji ne znači najbolji!)

- Francuska: “blanket” državno jamstvo do kraja godine
- Belgija: pokriće od 50%-80% na portfelj zavisno o NPL-u
- Italija: fokus na izvoz (SACE), 70-90%
- Njemačka: jamstvene sheme Fonda za ekonomsku stabilizaciju od € 400 mlrd
- Najčešće: novi krediti, zdravi klijenti na 31.12.2019., kompanije koje ne isplaćuju dividende
- Iznimno 100%-tna pokrića (Island turizam, Austrija do €500K)
- Fleksibilne sheme
 - Litva (u portfelju može biti i do 80% kredita za refinanciranje)
 - Češka, Grčka (pokriće na razini portfelja, a unutar toga fleksibilnost u pogledu iznosa, namjene i/ili stope pokrića, radi što boljeg približavanja potražnji i jednostavnosti)

Hrvatska

- 2 vladine agencije (HBOR i HAMAG BICRO)
 - Obje rade direktno i preko kreditnih posrednika, obje rade individualna i portfeljna jamstva ili osiguranja
- Novi programi HBOR 9,2 mlrd HRK + HAMAG BICRO = 3-4% BDP-a + proširenja starih programa =
- Maksimalistička procjena 4-5% BDP-a (slično kao Danska, između Nizozemske i Portugala, puno manje od velikih predvodnika)
- Statistička i metodološka pitanja

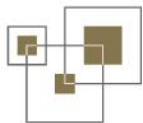

HBOR

Program	Kreditni potencijal u mln HRK	Pogodnost	Odobrenje
Obrtna sredstva (OBS) COVID-19	1 500	Kamatna stopa 0% na HBOR-ov dio od 50%	Putem 14 banaka do 31.12.2020. ili do iskorištenja
OBS prerada drva i proizvodnja namještaja	220	Kamatna stopa 0% na HBOR-ov dio	Putem 14 banaka do 31.12.2020. ili do iskorištenja
OBS putem okvira bankama	1 200	Umanjenje kamatne stope za 0,75 p.b.	Putem 8 banaka
OBS ruralni razvoj	130	Kamatna stopa 0,5%	Izravno
OBS za turističke djelatnosti	600	Kamatna stopa 0%, do 5g. uz 12m poček	Zaključeno
Osiguranje portfelja kredita	5 561	Do 50% iznosa kredita	Putem 15 banaka
UKUPNO	9 211		

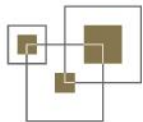
HMGBCR

- Pokrića 60-80%
- Portfeljna jamstva (do €150K kredita)
- Individualna (do €2M odnosno do 1M za OBS)

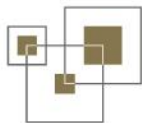
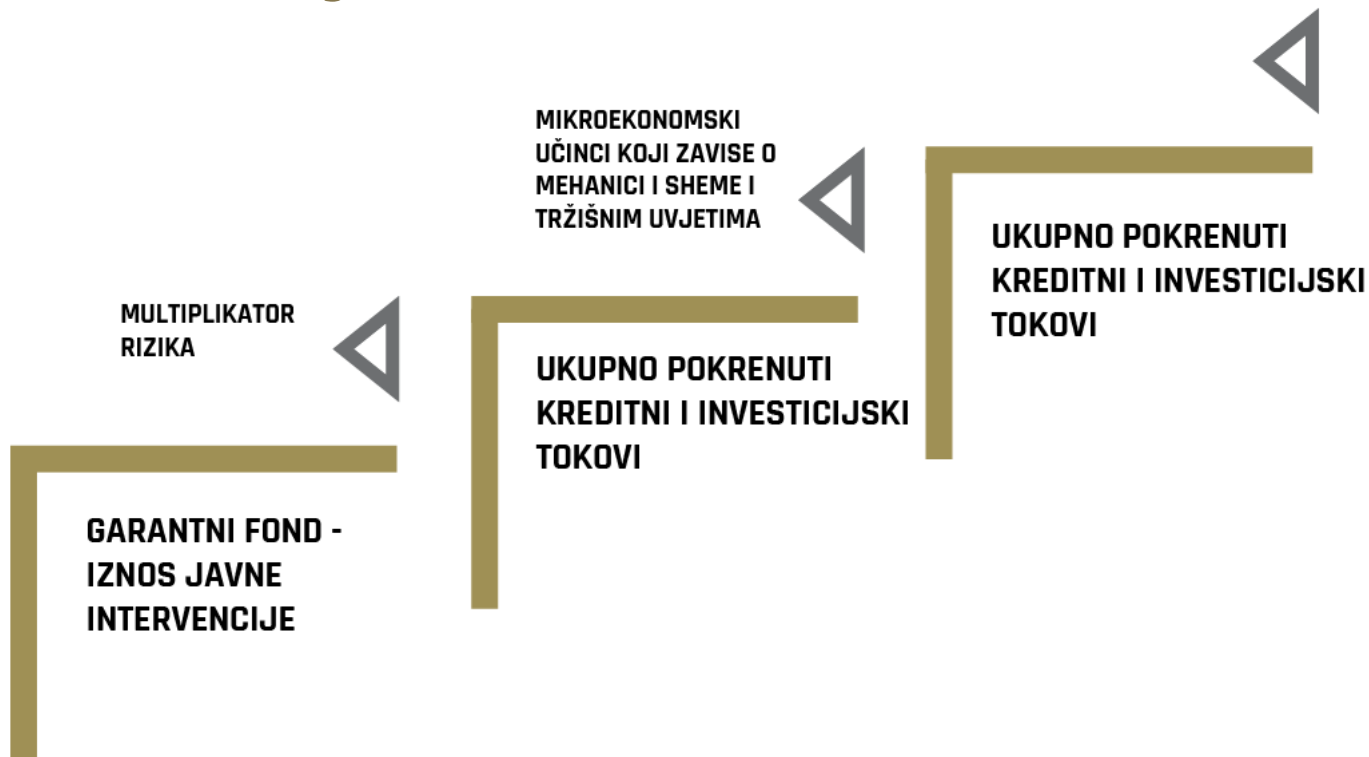

Obilježja HR shema: kako ih ocijeniti i poboljšati?

- Solidna pokrića rizika
- Utjecaj na kamatne stope i rješavanje pitanja kolaterala (samo zadužnica kod sheme za obrtna sredstva)
- Fragmentacija i specijalizacija
 - namjene, sektori ...
- Duge pripreme, nejasnoće
 - otvorena pitanja u pogledu smanjenja kapitalnih zahtjeva (CRR/CRD)
 - Je li jamstvo bezuvjetno, mogu li se naknadno mijenjati uvjeti, tko i na koji način pokreće i provodi postupke prisilne naplate itd.

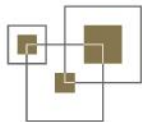

Iznenadujuće malo analiza

Iznenadujuće malo prepoznate najbolje prakse

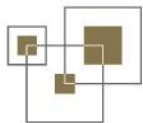
- OECD: kako uravnotežiti učinke vs. moralni hazard
 - Ispod 50% pokriva je malo, iznad 80% je puno
- EIB (2017): nema aukcija
- "Vrag je u detaljima"
 - glavnica i glavnica i kamata
 - način oblikovanja sheme (dijalog dionika)
 - način odlučivanja
 - dokumentacija i poslovni proces (digitalizacija)
 - prisilna naplata
 - first loss ili second loss

Preporuke (I)

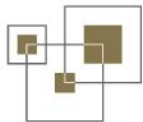
Kako pronaći ravnotežu između učinaka i moralnog hazarda

- Intervencija zasnovana na analizi i podacima
- Jasno je da banke imaju interes dobiti što više posla uz što manje rizika
- Bitno je definirati okvir i načela za stručni, pa i javni dijalog o bitnim poboljšanjima shema

Preporuke II

- Pravovremena uključenost svih dionika u dijalog o strukturiranju shema (pružatelj garancije, regulator, kreditori i predstavnici potencijalnih dužnika)
 - CRR/CRD, ciljanje potražnje (učinaka)
- Analize dosadašnjih učinaka
- Veća fleksibilnost
 - sektori, namjene, iznosi, pokrića...
- Efikasnost i transparentnost
 - dokumentacija, procesi, odlučivanje, digitalizacija
- Na početku smo u pogledu razlikovanja shema za normalna vremena (MMSP, zeleno, R&D, mladi i sl.) i anti-kriznih shema (kada se sve ubrzava, a parametri mijenjaju)

Hvala!

